

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Livilig kor
livilig.kor23@gmail.com

Tórshavn, tann 8. apríl 2025
J. nr.: 25/00415-31
Viðgjørt: JS
Tygara skriv: 25/00415-1

Viðvíkjandi kærur um umhvørvisgóðkenning frá Umhvørvisstovuni hin 25. novembur 2024 til virkið P/F Varðin Pelagic, Tvøroyri

Áhugafelagið Livilig Kor hefur í skrivi, dagfest 23. desember 2024, kært avgerðina hjá Umhvørvisstovuni hin 25. novembur 2024 um at geva P/F Varðin Pelagic (hereftir: Varðin Pelagic) umhvørvisgóðkenning til ætlanir um at útbyggja virkseimið á havnarlagnum á Tvøroyri, galdandi fyri virkseimið: *uppsjóvarvirki – flakaskering og innfrysting. Súrløgu-, fiskaprotein- og lýsiframleiðsla á matr. 493b, 493a, 887a og á nýggju útfyllingini*. Umhvørvisgóðkenningin er galdandi frá 25. novembur 2024.

Viðgerð av kæruni

Aðalstjórin í Umhvørvismálaráðnum hefur mett seg ógegnigan at viðgera hesa kærur. Løgmaður hefur gjørt av, at Jan Sjóstein tekur við sum bráðfeingisaðalstjóri í Umhvørvismálaráðnum at avgreiða kærur um umhvørvisgóðkenning. Málið er sostatt flutt øðrum aðalstjóra at viðgera, frá 14. februar 2025, og til kærur er avgreidd. Við hesum er lagt upp fyri, at tað fer at viðføra stórar trupulleikar ella ivingarsemi at lata annað aðalráð, sum ikki hefur serkunnleika og royndir í umhvørvisverndarmálum, viðgera kærur.

Kærur

Kærur snýr seg um avgerð hjá Umhvørvisstovuni hin 25. novembur 2024 um at geva Varðanum Pelagic umhvørvisgóðkenning til ætlanir um at útbyggja virkseimið á havnarlagnum á Tvøroyri, galdandi fyri virkseimið: *uppsjóvarvirki – flakaskering og innfrysting. Súrløgu-, fiskaprotein- og lýsiframleiðsla á matr. 493b, 493a, 887a og á nýggju útfyllingini*.

Í kærur verður víst til skriv og viðmerkingar frá Liviligum Korum, dagfest 4. oktober 2024, til uppskotið til umhvørvisgóðkenning, har víst varð á serstakliga óhepna staðseting av virkisbygningi og útbúnaði til protein- og lýsiframleiðslu sum næsta granna at stórum bústaðarøki og miðbýi, umframt at nógv økt skipaferðsla fær aðrar óhepnar avleiðingar.

Viðvíkjandi einstøku punktunum, 1-5, í kærur hava Livilig Kor í høvuðsheitinum gjørt galdandi:

1. at heimild er ikki at góðkenna og geva byggiloyvi til ætlaðu mjøl- og lýsiframleiðsluna,
2. at áhugafelagið átti at verið hoyrt sum partur í sambandi við góðkenning av umhvørvisárin smeting sambært havumhvørvisverndarlógini,

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

3. at Umhvørvisstovan hevur givið loyvi til at seta upp súrløgutangar og at fara undir at framleiða súrløgu, áðrenn uppskotið til nýggja umhvørvisgóðkenning er viðgjørt og hoyring er avgreidd,
4. at Varðin Pelagic hevur fyllt grót út á sjógv, nakað út um mark og uttan kravd loyvir, og
5. at Umhvørvisstovan hevur loyvt meira ljóðdálkandi ídnaði, áðrenn Varðin Pelagic hevur fingið verandi ljóðviðurskifti upp á pláss.

Kæran viðvíkur fleiri ymiskum viðurskiftum, bæði um málsviðgerð og heimild fyri avgerðini hjá Umhvørvisstovuni og um avgerðir hjá øðrum myndugleikum.

Í viðgerðini av hesi kæru má Umhvørvismálaráðið taka støðu til, um aðalráðið er rætti kærumyndugleiki, og til rættin hjá áhugafelagum at kæra.

Gongdin í málinum

13. mars 2024

Varðin Pelagic skrivar til Umhvørvisstovuna, at Varðin Pelagic skal hava eitt súrløguanlegg, sum ætlandi skal vera klárt á sumri 2024. Setast skulu upp tríggir tangar, sum eru 500 m³ hvør, til at goyma lidna súrløgu, fýra tangar, sum eru 500 m³ hvør, til at framleiða súrløgu, ein tangi, har ið fiskur verður hakkaður og gjørdur klárur til súrløguframleiðslu, og ein tangi til meyrusýru, sum skal brúkast til súrløguna. Spurt verður, um Varðin Pelagic skal søkja um at víðka sína umhvørvisgóðkenning, og boðað verður frá, at felagið væntandi skjótt eisini fer at senda Umhvørvisstovuni dagfært tilfar í sambandi við umhvørvisgóðkenning til protein- og lýsiframleiðslu.

14. mars 2024

Umhvørvisstovan spyr Varðan Pelagic, um felagið kann senda sær tilfarið um tað ætlaða súrløguanleggið saman við tilfarinum, sum felagið skal senda Umhvørvisstovuni um protein- og lýsiframleiðsluna. Á henda hátt sigur Umhvørvisstovuna seg kunna viðgera alt saman og dagføra umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic, so at hon eisini fevnir um hetta virkseimið.

21. mars 2024

Varðin Pelagic sendir Umhvørvisstovuni umsókn og viðkomandi tilfar um umhvørvisgóðkenning til súrløguanlegg. Varðin Pelagic sigur seg senda hesa umsóknina fyrst, hóast ætlanin hevði verið at sent hana saman við umsóknini um umhvørvisgóðkenning til protein- og lýsiframleiðsluna. Varðin Pelagic sigur, at tilfarið um protein- og lýsiframleiðsluna var so rúgvismikið, at tilfarið um súrløguna ikki sást aftur. Varðin Pelagic sigur at enda, at Umhvørvisstovan fær umsókn um umhvørvisgóðkenning til protein- og lýsiframleiðslu fyrsta dagin.

2. apríl 2024

Varðin Pelagic sendir Umhvørvisstovuni umsókn og viðkomandi tilfar um umhvørvisgóðkenning til protein- og lýsiframleiðslu.

Umhvørvisstovan vátar sama dag at hava fingið tilfarið og lovar at hyggja at tí skjótast gjørligt.

24. juni 2024

Varðin Pelagic skrivar til Umhvørvisstovuna, at meðan bíðað verður eftir umhvørvisgóðkenningini, sum felagið hevur søkt um til súrløguviðgerð av fráskurði, eru nakrir av tangunum, sum brúkast skulu til viðgerðina, komnir á Tvøroyri. Sagt verður, at ætlanin er at seta teir upp, so teir kunnu vera klárir at taka ímóti avskurði, tá ið framleiðslan byrjar aftur, væntandi eftir ólavssøku. Sagt verður, at tangarnir verða settir í tangagarð og staðsettir sunnan fyri virkið. Sagt verður, at frárenningin frá tangunum fer í ein savningarbrunn við pH-sensori,

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

áðrenn hon verður leidd á sjógv í verandi burturveiting, sum liggur í kaiini. Sagt verður, at ein ventilur steingir fyri frárenning úr savningarbrunninum, um pH-virðið bráðliga veksur. At enda verður sagt, at alt tað nevnda verður gjørt, áðrenn anleggið verður tikið í brúk.

25. juni 2024

Umhvørvisstovan takkar Varðanum Pelagic fyri fráboðanina dagin fyri. Umhvørvisstovan sigur seg ikki meta, at uppsetingin av súrløgutangum og framleiðslan av súrløgu fer at økja um dálkingarviðurskiftini hjá virkinum, um bara treytirnar til goymslur og spillvatn í verandi umhvørvisgóðkenning hjá Varðanum Pelagic verða hildnar. Tí sigur Umhvørvisstovan seg góðtaka, at súrløgutangarnir verða uppsettir. Umhvørvisstovan skoytir tó uppí, at tann dagfórda umhvørvisgóðkenningin av øllum virkseminum hjá Varðanum Pelagic helst fer at seta fleiri treytir til goymslur og spillvatn, sum súrløguframleiðslan skal kunna lúka, tá ið umhvørvisgóðkenningin verður dagfórð.

2. august 2024

Umhvørvisstovan sendir Varðanum Pelagic uppskot til umhvørvisgóðkenning til uppsjórvirkið hjá Varðanum Pelagic til viðmerkingar. Umhvørvisstovan skrivar, at tá ið hon hefur fingið viðmerkingarnar frá Varðanum Pelagic, fer hon at viðgera tær og gera møguligar tillagingar, áðrenn uppskotið verður sent pørtunum í málinum til hoyringar.

20. august 2024

Varðin Pelagic sendir Umhvørvisstovuni sínar viðmerkingar til uppskotið til umhvørvisgóðkenning, sum Umhvørvisstovan hefur sent felagnum. Eisini verður spurt, hvussu farið verður fram eftir hetta.

6. septembur 2024

Umhvørvisstovan sendir Varðanum Pelagic, Tvøroyrar kommunu og Heilsufrøðiligu starvsstovuni uppskot til umhvørvisgóðkenning til hoyringar.

17. septembur 2024

Livilig kor spyrja Umhvørvisstovuna, um Varðin Pelagic hefur fingið umhvørvisgóðkenning til súrløguframleiðslu.

18. septembur 2024

Umhvørvisstovan svarar Liviligum korum, at Umhvørvisstovan hefur góðkent, at Varðin Pelagic setur upp tangar og framleiðir súrløgu, um treytirnar í verandi umhvørvisgóðkenning hjá felagnum verða hildnar, serliga treytirnar til goymslu og spillvatn. Umhvørvisstovan leggur afturat, at súrløguframleiðslan eisini er partur av viðgerðini av uppskotinum til umhvørvisgóðkenning, sum er til hoyringar, og at treytir eisini verða settar í tí uppskotinum.

19. septembur 2024

Livilig kor skriva til Umhvørvisstovuna, at tað undrar felagið, at Umhvørvisstovan fyrst loyvir framleiðsluni í gongd og síðan sendir uppskot til nýggja umhvørvisgóðkenning til hoyringar. Livilig kor halda, at illa ber til at steðga eini framleiðslu aftur, eftir at hon er farin í gongd.

20. septembur 2024

Umhvørvisstovan svarar Liviligum korum, at hon ikki metti uppsetingina av súrløgutangunum og súrløguframleiðsluna at fara at økja um dálkingarviðurskiftini hjá Varðanum Pelagic, um treytirnar til goymslu og spillvatn í verandi umhvørvisgóðkenning hjá felagnum vórðu hildnar. Umhvørvisstovan skrivar, at skuldi Varðin Pelagic bara víðka um virksemið við súrløguframleiðslu, var møguliga ikki neyðugt við nýggjari umhvørvisgóðkenning. Umhvørvisstovan sigur, at tað, at virkið skuldi víðkast við protein- og lýsiframleiðslu, fekk

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Umhvørvisstovuna at krevja, at virkið skuldi hava nýggja umhvørvisgóðkenning. Umhvørvisstovan sigur, at Varðin Pelagic ikki boðaði frá tí ætlaðu súrløguframleiðsluni, fyrr enn eftir at avgerð var tikin um, at felagið skuldi hava nýggja umhvørvisgóðkenning, og Umhvørvisstovan kunnaði so Varðan Pelagic um, at tann nýggja umhvørvisgóðkenningin so eisini skuldi fevna um súrløguframleiðsluna. Umhvørvisstovan sigur, at hon við stóði í upplýsingunum, sum hon fekk frá Varðanum Pelagic í juni 2024, ikki metti, at uppsetingin av súrløgutangunum og súrløguframleiðslan fóru at økja um dálkingarviðurskiftini hjá felagnum, um treytirnar til goymslu og spillvatn í verandi umhvørvisgóðkenning vórðu hildnar. Tí góðtók Umhvørvisstovan, at Varðin Pelagic fór undir súrløguframleiðsluna, hóast tann nýggja umhvørvisgóðkenningin ikki var liðug.

20. september 2024

Í innanhýsis uppriti skrivar málsviðgerðin á Umhvørvisstovuni, at Umhvørvisstovan, eftir at uppskotið til umhvørvisgóðkenning var sent Varðanum Pelagic til viðmerkingar, varnaðist, at treytir til grótfylling á sjógv ikki vóru við í uppskotinum. Talan er um treytir, sum áleggja Varðanum Pelagic at tryggja, at plastleivdir av spreingikaðlum ikki spjaðast í umhvørvinum. Umhvørvisstovan hevur viðgjørt málið innanhýsis og er komin eftir, at ikki er neyðugt at dagføra uppskotið, sum er til hoyringar, men at treytir til útfyllingina verða at seta inn í ta endaligu umhvørvisgóðkenningina, áðrenn hon verður lýst alment. Grundgevingin er, at talan er eina herðing av treytunum, sum settar verða virkinum. At enda verður sagt, at Varðin Pelagic skal hava høvi at viðmerkja treytirnar.

4. oktober 2024

Livilig kor senda Umhvørvisstovuni viðmerkingar til uppskotið til umhvørvisgóðkenning. Livilig kor hava eisini viðmerkingar til, at Umhvørvisstovan tann 25. juni 2024 loyvi Varðanum Pelagic at seta upp súrløgutangar og fara undir súrløguframleiðslu.

Livilig kor senda eisini Umhvørvisstovuni trýggjar myndir av súrløgutangunum, sum settir eru upp til framleiðslu, umframt fimm videobrot, sum sambært áhugafelagnum vísa, at Varðin Pelagic ikki megnar at halda markvirðini fyri larm.

9. oktober 2024

Umhvørvisstovan sendir Varðanum Pelagic uppskot til treytir til grótfylling á sjógv til viðmerkingar. Umhvørvisstovan sigur seg, eftir at uppskotið til umhvørvisgóðkenning var sent til hoyringar, vera vorðna vara við, at treytirnar til grótfyllingina á sjógv av misgáum ikki vóru settar inn í uppskotið. Umhvørvisstovan kannar eisini um, at hon hevur fingið trý skriv við viðmerkingum til uppskotið til umhvørvisgóðkenning.

14. oktober 2024

Varðin Pelagic svarar Umhvørvisstovuni, at felagið ongar viðmerkingar hevur til uppskotið til treytir til grótfylling á sjógv.

21. oktober 2024

Umhvørvisstovan setur Varðanum Pelagic nakrar spurningar, eftir at hon hevur fingið hoyringarviðmerkingar frá Liviligum korum til uppskotið til umhvørvisgóðkenning. Varðin Pelagic verður biðin um at grundgeva nærri fyri reinsiskipanini, sum vald er til virkið, og hvussu hon tryggjar, at ampar ikki standast av lukti.

25. oktober 2024

Varðin Pelagic sendir Umhvørvisstovuni frágreiðing um trygdarskipanir í sambandi við ammoniakkgoymsluna og eftirlitið við skipanunum.

25. október 2024

Umhvervisstovan spyr Livilig kor nærri um myndirnar og ljóðbrotini, sum áhugafelagið hefur sent Umhvervisstovuni. Spurt verður, um óljóð frá skipum hoyrist í øllum videobrotunum.

3. november 2024

Livilig kor svara Umhvervisstovuni, at í videobrotunum, sum send eru Umhvervisstovuni, er helst talan um larm frá virkinum og skipum samstundis. Livilig kor senda Umhvervisstovuni nøkur videobrot afturat, har ið einki skip liggur við kai.

4. november 2024

Livilig kor senda eina mynd afturat av tí, sum áhugafelagið kallar ”dálking, sum longu nú stendst av súrløguframleiðsluni”. Sagt verður, at tað ”flýtur úti á fjørðinum”, og at lukturin er ”spýggiligur”.

6. november 2024

Umhvervisstovan svarar liviligum korum, at hon hefur spurt Varðan Pelagic nærri um tað, sum Livilig kor siga frá tann 4. november 2024, og spyr, nær ið myndin er tikin.

Livilig kor svara sama dag, at myndin er frá mánadegnum 4. november 2024, og leggja afturat, at tann 5. november 2024 ”lá brúnt slógv allan vegin inn eftir fjørðinum, sum samlaðist inni við bátahylin beint innanfyri Naddoddaneystið, har tað varð steðgað av grótgardinum”.

25. november 2024

Umhvervisstovan sendir Varðanum Pelagic umhvørvisgóðkenning galdandi fyri uppisjóvarvirki – flakaskering og innfrysing – og súrløgu-, fiskaprotein- og lýsiframleiðslu.

23. desember 2024

Livilig kor senda sambært § 68, stk. 1, í umhvørvisverndarlógini Umhvervisstovuni kærur um umhvørvisgóðkenningina, sum Umhvervisstovan hefur givið Varðanum Pelagic.

7. januar 2025

Umhvervisstovan sendir Umhvørvismálaráðnum kærur frá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina, sum Umhvervisstovan hefur givið Varðanum Pelagic.

Umhvørvismálaráðið sendir sama dag Umhvervisstovuni kærur aftur til viðmerkingar við freist 17. januar 2025.

8. januar 2025

Umhvervisstovan sendir Umhvørvismálaráðnum alt tilfarið í málinum hjá Umhvervisstovuni um umhvørvisgóðkenningina.

Vegna feriu hjá málsviðgeranum fær Umhvervisstovan sama dag longda freist til 24. januar 2025 at viðmerkja kærur frá Liviligum korum.

9. januar 2025

Umhvørvismálaráðið sendir Varðanum Pelagic kærur frá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic til viðmerkingar við freist 24. januar 2025.

24. januar 2025

Varðin Pelagic sendir Umhvørvismálaráðnum sínar viðmerkingar til kærur frá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá felagnum.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

27. januar 2025

Umhvørvisstovan sendir Umhvørvismálaráðnum sínar viðmerkingar til kærana frá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic.

28. januar 2025

Pól E. Egholm, aðalstjóri í Umhvørvismálaráðnum, boðar Løgmannsskrivstovuni frá persónligum ógegni at viðgera kærumálið um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic og heitir á løgmann um at taka støðu til at flyta málið.

7. februar 2025

Varðin Pelagic spyr Umhvørvismálaráðið, nær ið roknast kann við eini niðurstøðu í kærumálinum um umhvørvisgóðkenningina.

14. februar 2025

Við tað at aðalstjórin í Umhvørvismálaráðnum hevur boðað frá persónligum ógegni, ger løgmaður av, at Jan Sjóstein úr Fíggjarmálaráðnum skal avgreiða kærumálið um umhvørvisgóðkenningina sum bráðfeingisaðalstjóri í Umhvørvismálaráðnum.

18. februar 2025

Umhvørvismálaráðið svarar Varðanum Pelagic, at enn ber ikki til at siga, hvussu drúgvvari málsviðgerðartíð roknast kann við. Umhvørvismálaráðið skal venda aftur innan trýggjar vikur við nærri kunning um, nær ið roknast kann við, at avgerð er tikin í kærumálinum.

Umhvørvismálaráðið kannar í sama viðfangi Varðan Pelagic um, at aðalstjórin í Umhvørvismálaráðnum hevur boðað frá persónligum ógegni, og at Jan Sjóstein úr Fíggjarmálaráðnum tí er settur at avgreiða kærumálið sum bráðfeingisaðalstjóri í Umhvørvismálaráðnum. Umhvørvismálaráðið kannar eisini um, at kærana hevur steðgandi virknað sambært § 67, stk. 3, 2. pkt., í umhvørvisverndarlógini.

3. mars 2025

Umhvørvismálaráðið biður Umhvørvisstovuna um nærri frágreiðing um ymiskt, sum nevnt verður í umhvørvisgóðkenningini. Biðið verður um svar innan eina viku.

4. mars 2025

Umhvørvismálaráðið sendir Liviligum korum viðmerkingarnar frá ávikavist Umhvørvisstovuni og Varðanum Pelagic til kærana hjá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic til viðmerkingar við freist 18. mars 2025.

Umhvørvismálaráðið biður í sama viðfangi um at sleppa at síggja viðtøkurnar hjá Liviligum korum. Eisini verður spurt, um Livilig kor hava fingið fulltrú at umboða grannar hjá uppsjóvarvirkinum hjá Varðanum Pelagic á Tvøroyri í kærumálinum.

13. mars 2025

Umhvørvisstovan sendir Umhvørvismálaráðnum frágreiðing um viðurskiftini, sum Umhvørvismálaráðið tann 3. mars. 2025 bað um frágreiðing um.

14. mars 2025

Umhvørvismálaráðið svarar fyrispurninginum, sum Varðin Pelagic sendi ráðnum tann 7. februar 2025, um, nær ið roknast kundi við eini niðurstøðu í kærumálinum. Í svari tann 18. februar 2025 hevði ráðið sagt seg skula venda aftur við nærri kunning innan trýggjar vikur, og nú verður sagt, at kærumálið verður avgreitt, so skjótt sum til ber. Umhvørvismálaráðið sigur seg fara at leggja upp fyri í raðfestingini, at málið hevur steðgandi virknað.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

18. mars 2025

Livilig kor senda Umhvørvismálaráðnum sínar viðmerkingar til viðmerkingarnar hjá Umhvørvisstovuni og Varðanum Pelagic til kærana hjá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic.

Livilig kor spyrja, hvat ið Umhvørvismálaráðið skal brúka viðtøkurnar hjá áhugafelagnum til, og sigur, at áhugafelagið umboðar sínar limir, sum í stóran mun eru grannar hjá uppsjóvarvirkinum hjá Varðanum Pelagic. Sagt verður, at limirnir hava teknað seg sum limir við tí í hyggju at verða umboðaðir í málinum.

19. mars 2025

Viðmerkingarnar, sum Livilig kor sendu Umhvørvismálaráðnum tann 18. mars 2025, verða sendar Umhvørvisstovuni til møguligar viðmerkingar við freist 26. mars 2025.

19. mars 2025

Umhvørvismálaráðið svarar Liviligum korum, at ráðnum tørvar at síggja viðtøkurnar hjá áhugafelagnum til at meta um, um áhugafelagið hevur kærurætt sambært umhvørvisverndarlógini.

24. mars 2025

Varðin Pelagic sendir Umhvørvismálaráðnum eina niðurstøðu hjá yvriðingarnevndini sambært náttúrufriðingarlógini, dagfesta 22. mars 2025, har ið yvriðingarnevndin góðkennir eina avgerð hjá tí staðbundnu friðingarnevndini um at loyva víðkaðari bygging hjá Varðanum Pelagic á havnarlagnum á Tvøroyri.

24. mars 2025

Livilig kor senda Umhvørvismálaráðnum sínar viðtøkur.

Livilig kor siga seg umboða sínar limir, sum teir allarflestu eru næstu grannar hjá Varðanum Pelagic á Tvøroyri. Sagt verður, at verður felagið sjálvtt ikki mett at hava kærurætt, so hava hesir grannarnir tað í øllum førum sambært fyrisingarrættinum. Sagt verður, at grannarnir bara hava skipað seg í eitt felag fyri at gera tað ruddiligari og lættari í felag at samskifta við myndugleikar.

25. mars 2025

Umhvørvisstovan sendir Umhvørvismálaráðnum viðmerkingar til viðmerkingarnar frá Liviligum korum til viðmerkingarnar hjá Umhvørvisstovuni og Varðanum Pelagic til kærana hjá Liviligum korum um umhvørvisgóðkenningina hjá Varðanum Pelagic.

26. mars 2025

Umhvørvismálaráðið kunnar Varðan Pelagic um, at ráðið nú hevur fingið tær upplýsingar, sum ráðnum tørvar til at taka avgerð í kærumálinum, og at roknast kann við endaligari avgerð innan 14 dagar. Livilig kor, Umhvørvisstovan og Tvøroyrar kommuna verða sett í cc.

Lógargrundarlag

Løgtingslóg nr. 134 um umhvørvisvernd frá 29. oktober 1988, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 168 frá 16. desember 2021 (umhvørvisverndarlógini).

Kunngerð nr. 54 frá 3. mai 1994 um at leggja eftirlits- og umsitingaruppgávur eftir umhvørvisverndarlógini til Umhvørvisstovuna, sum broytt við kunngerð nr. 90 frá 28. september 2007.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Løgtingslóg nr. 59 frá 17. mai 2005 um verju av havumhvørvinum, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020 (havumhvørvisverndarlógin).

Umhvørvisverndarlógin er ein heimildar- og rammulóg, ið er soleiðis háttað, at landsstýrisfólkið kann áseta reglur fyri eitt nú dálking frá virkjum. Sí viðmerkingar til uppskot til løgtingslóg nr. 134 frá 29. oktober 1988 um umhvørvisvernd, s. 2. Ongar viðkomandi ásetingar eru í kunngerð ella vegleiðing um tær treytir, ið verða settar sbrt. kapitli 5 í umhvørvisverndarlógini.

Til at fylla út lóg í sambandi við viðgerð av umsókn og áseta treytir verða m.a. brúktar vegleiðing frá Miljøstyrelsen um *ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5 frá 1984), vegleiðing hjá Miljøstyrelsen um luft (vejledning nr. 2 frá 2001) og vegleiðing frá Miljøstyrelsen um lukt (1985 og útkast frá 2017) umframt standardar fyri markvirði fyri spillvatn. Sí s. 3 og 5 í umhvørvisgóðkenningini frá 25. novembur 2024.

Kærumyndugleiki

Avgerðir, sum Umhvørvisstovan hevur tikið um umhvørvisgóðkenning sambært løgtingslóg um umhvørvisvernd §§ 26 og 29, kunnu kærast til Umhvørvismálaráðið sambært § 66 í hesi lóg.

Áhugafelagið Livilig Kor hevur hin 25. novembur 2024, og innan ásettu freistina upp á fyra vikur, kært avgerðina hjá Umhvørvisstovuni um at geva Varðanum Pelagic umhvørvisgóðkenning.

Kæran um staðsetingina av virkinum, sum umhvørvisgóðkenningin viðvíkur, snýr seg um byggisamtykt og býarskipan. Galdandi byggisamtykt fyri staðið er ein fyrirtreyt, tá Umhvørvisstovan viðger mál um umhvørvisgóðkenning, og staðsetingin av virkseminum hevur týðning fyri tey krøv, sum Umhvørvisstovan setur í viðgerðini av málinum. Men umhvørvisgóðkenningin er ikki ein góðkenning av staðsetingini. Henda er góðkend frammanundan og av øðrum myndugleika við heimild í aðrari lóggávu.

Umhvørvismálaráðið staðfestir, at tað sambært býarskipanarlógini er kommunali myndugleikin, sum er planleggjarmyndugleiki og tekur støðu til sjálva staðsetingina av serliga dálkandi virkjum við grundarlagi í galdandi býarskipan og byggisamtykt. Umhvørvisgóðkenningin, sum er kærð, viðvíkur sostatt ikki staðseting, men teimum treytum, sum settar verða dálkandi virksemin. Umhvørvisstovan er ikki avgerðarmyndugleiki, og Umhvørvismálaráðið er ikki kærumyndugleiki. Avgerðir, sum kommunur taka sambært býarskipanarlógini ella byggisamtykt, kunnu sbrt. § 10 a í býarskipanarlógini kærast til Føroya Kærustovn. Kærufreistin er fyra vikur, og tað er Føroya Kærustovnur, sum tekur avgerð um møguligt frávik frá kærufreistini.

At fylla grót á sjógv krevur heimild í byggisamtykt sambært býarskipanarlógini og loyvi sambært náttúrufriðingarlógini. Umhvørvisstovan er ikki myndugleiki sambært náttúrufriðingarlógini og Umhvørvismálaráðið ikki kærumyndugleiki. Myndugleikarnir eru staðbundnar nevndir og yvirfriðingarnevndin, og avgerðir hjá yvirfriðingarnevndini eru endaligar.

Umhvørvismálaráðið hevur gjørt av ikki at viðgera tann partin av kæruni, sum snýr seg um byggisamtyktir og staðseting, vísandi til, at Umhvørvisstovan ikki er avgerðarmyndugleiki og Umhvørvismálaráðið ikki kærumyndugleiki. Við somu grundgeving verður kæran um, at Varðin Pelagic hevur fyllt grót út á sjógv, nakað út um mark og uttan kravd loyvir, ikki viðgjørd.

Kæurættur

Tað er ein treyt fyri at hava rætt til at kæra eina avgerð, sum er stílað øðrum parti, at tann, sum

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

kærir, kann ætlast at hava individuella, týðandi áhuga í málsúrslitinum. Talan er um eina fyrisitingarlaga meginreglu. Sí samsvarandi hesi meginreglu § 60, stk. 2, og § 71, nr. 3, í umhvørvisverndarlógini.

Eingin ivi er um, at grannar hjá virkinum Varðin Pelagic hava rætt at kæra. Hinvegin er ivasamt, um áhugafelagið Livilig Kor hevur rætt at kæra.

Sambært § 3 í viðtøkunum fyri áhugafelagið Livilig Kor er aðalendamálið hjá felagnum at virka til frama fyri eitt livandi, fjølbroytt og fevnandi samfelag, ið er sosialt, umhvørvisliga og búskaparlaga burðardygt. Serliga verður dentur lagdur á samfelagsplanlegging, samfelagsmenning og rættindi hjá borgarunum. Eftir sínum endamáli umboðar áhugafelagið ikki beinleiðis grannar hjá virkinum hjá Varðanum Pelagic, men hevur meira yvirskipað endamál, sum bert lutvíst snýr seg um umhvørvisvernd.

Áhugafelagið lýkur sostatt í útgangsstøðinum ikki treytirnar um individuella, týðandi áhuga í málsúrslitinum.

Mett veður kortini, at áhugafelagið, í hesum ítøkiligum føri, er nóg nær tongt at avgerðini til at hava individuella, týðandi áhuga í málsúrslitinum. Í metingini er dentur lagdur á, at fleiri persónar í felagnum búa í grannalagi við lítlari frástøðu til virksemd, sum umhvørvisgóðkenning er latin til, og at hesir hava týðandi áhuga í avgerðini, sum er tikin um møguligt dálkandi virksemd í teirra nærumhvørvi. Tað er tikið við í metingina, at forkvinnan í felagnum, sum hevur bústað í grannalagnum, hevur gjørt viðmerkingar í málinum vegna felagið sum hoyringarpart.

Frástøðan til virksemd, sum kært er um, er so mikið lítil, at eingin orsök er at meta um, um møguligi ampin er nóg stórur til at lúka treytirnar fyri at kæra.

Áhugafelagið hevur, sum málið er lýst, ikki fingið formliga fulltrú at kæra vegna fólk í grannalagnum. Í hesum máli er kortini eingin ivi um, at áhugafelagið er biðið um at umboða fólk, sum býr í grannalagnum, og sum hevur rætt at kæra. Undir hesum umstøðum metir Umhvørvismálaráðið ikki, at tað kann setast sum treyt, at áhugafelagið hevur fingið formliga fulltrú at kæra vegna fólk í grannalagnum innan kærufreistina.

Umhvørvismálaráðið metir á hesum grundarlagi, at áhugafelagið Livilig Kor í hesum ítøkiligum føri hevur rætt at kæra avgerðina um umhvørvisgóðkenningina hin 25. november 2024.

Umhvørvismálaráðið metir ikki, at áhugafelagið Livilig Kor hevur rætt at kæra um góðkenning av árin smeting sbrt. havumhvørvisverndarlógini. Fyri kærnu um góðkenning av árin smeting sbrt. havumhvørvisverndarlógini galda somu treytir sum sambært fyrisitingarrættinum.

Góðkenning av árin smeting sambært § 21, stk. 1, í havumhvørvisverndarlógini snýr seg um árin á náttúru og umhvørvi á sjónum og fram við strondini. Viðurskifti longri uppi á landi, eitt nú hvussu bústaðarøki verða ávirkað, eru ikki viðkomandi atlit í sambandi við góðkenning av eini árin smeting sambært havumhvørvisverndarlógini. Slík viðurskifti kunnu hinvegin vera viðkomandi fyri umhvørvisgóðkenning sambært fimta kapitli í umhvørvisverndarlógini.

Umhvørvismálaráðið metir ikki, at áhugafelagið Livilig Kor hevur individuella og týðandi áhuga í teimum viðurskiftum, sum góðkenning av eini árin smeting sambært havumhvørvisverndarlógini snýr seg um, og tí verður ikki mett, at felagið hevur kærurætt við atlit at hesi góðkenning.

Kæruviðgerðin verður hereftir avmarkað til at viðgera kærana um umhvørvisgóðkenning til virkseimið hjá Varðanum Pelagic hin 25. novembur 2024 og kærana um loyvið at seta upp súrløgutangar og framleiða súrløgu eftir áður galdandi umhvørvisgóðkenning frá 2012.

Uppseting av súrløgutangum og framleiðsla av súrløgu eru, saman við framleiðslu av fiskaproteini og lýsi, fevnd av umhvørvisgóðkenningini hin 25. novembur 2024.

Umhvørvismálaráðið viðger kærana um hesa umhvørvisgóðkenning fyrst. Síðan verður kærana um, at Umhvørvisstovan í telduposti hin 25. juni 2024 tók avgerð um at góðkenna uppseting av súrløgutangum og framleiðslu av súrløgu, viðgjørd.

(1) Umhvørvisgóðkenningin til Varðan Pelagic hin 25. novembur 2024

Umhvørvisgóðkenningin, sum er kærð, er givin við heimild í umhvørvisverndarlógini § 29, sbr. § 26. Avgerðir og metingar tiknar sambært aðrari lóggávu, m.a. havumhvørvisverndarlógini og býarskipanarlógini, eru, har tað er viðkomandi, nýttar í málsviðgerðini til at áseta treytir, men eru ikki heimild fyri sjálvari góðkenningini.

Samanhangur í lóggávu

Áhugafelagið Livilig Kor leggur í kæruni dent á, at onnur lóggáva, m.a. býarskipanarlógin, løgtingslóg um at byggja bygningar o.a. og bygningskunngerðin, er týðandi fyri staðsetingina av dálkandi virkseminum. Umhvørvismálaráðið skilur viðmerkingarnar soleiðis, at áhugafelagið metir, at umhvørvisgóðkenningin skal viðgerast við støði í einum breiðari samanhangi í lóggávu, sum hevur týðning fyri staðseting og umhvørvisvernd.

Umhvørvismálaráðið er sum nevnt ikki kærmyndugleiki fyri avgerðir, sum kommunur taka sambært býarskipanarlógini ella byggisamtykt.

Viðvíkjandi týðningi av aðrari lóggávu í sambandi við umhvørvisgóðkenning skal

Umhvørvismálaráðið viðmerkja:

Tvøroyrar kommuna hevur í byggisamtykt og við byggiloyvi tikið avgerð um staðsetingina og slagið av virkseimi hjá Varðanum Pelagic á matr. 493b, 493a og 887a og á nýggju útfyllingini. Umhvørvismálaráðið hevur við góðkenningarskrivi hin 10. juli 2023 góðkent broytingina í byggisamtyktini og við átekning hin 12. juni 2024 góðkent rættaðan byggisamtyktartekst fyri Tvøroyrar kommunu.

Ætlan um staðseting og um, hvar virkseimi verður staðsett, verður regulerað í býarskipanarlóg. Umhvørvisstovan hevur í útgangsstøðinum skyldu at viðgera eina umsókn sbrt. § 26 í umhvørvisverndarlógini í samsvari við galdandi býarskipan og byggisamtykt. Hinvegin kann Umhvørvisstovan gera av ikki at geva umhvørvisgóðkenning, um mett verður, at virkseimið ikki kann rúmast innan fyri tey krøv og fyrilit fyri umhvørvisvernd, sum eru ásett í umhvørvisverndarlógini. Fyrilitini nevnd í § 1 í umhvørvisverndarlógini, eitt nú at fyrirbyggja og minka um dálking av luft, vatni og jørð, at fyrirbyggja og minka um larmvansar og at tryggja teir eginleikar í ytra umhvørvinum, ið hava týðning fyri heilsufrøðiligu og rekreativu lívskorini hjá menniskjum, skulu eftir lógini raðfestast, tá fyrilit skulu vígast. Talan er altíð um eina ítøkiliga meting sbrt. 5. kapitli í umhvørvisverndarlógini. Viðmerkjast skal í hesum sambandi, at heimild er ikki at sýta fyri umhvørvisgóðkenning, vísandi til at onnur staðseting hevði verið meiri hóskilig.

Virkseimið hjá Varðanum Pelagic hevur fingið góðkenning frá Umhvørvisstovuni í 2012 og í 2017, og góðkenning er við hesum givin til dálkandi virkseimi við verandi staðseting.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Hetta kærumálið snýr seg sostatt um víðkanina av virkseminum til eisini at fevna um framleiðslu av súrløgu, proteini og lýsi. Umhvørvisstovan hevur mett, at neyðugt var við nýggjari umhvørvisgóðkenning sbrt. 5. kapitli í umhvørvisverndarlógini, tí talan var um heilt nýtt virksemi.

Umhvørvismálaráðið viðger á hesum grundarlag, um umhvørvisgóðkenningin, sum varð givin 25. novembur 2024, er í samsvari við 5. kapitlul í umhvørvisverndarlógini. Heimildir fyri avgerðum eftir aðrari lóggávu liggja, sum nevnt, uttan fyri viðgerðina av hesi kæruni.

Viðvíkjandi kortlegging

Livilig kor vísa í kæruni til § 54 í umhvørvisverndarlógini, sum sigur, at landsstýrisfólkið við stóði í kortlegging sambært §§ 48-50 í lógini og eftir samráðing við kommunurnar ger eina ætlan fyri staðsetingum av virkjum o.ø., har ið staðsetingarkrøv mugu setast til at byrgja fyri dálking.

Um hetta er at siga, at enn eru reglurnar um kort- og planlegging í 9. kapitli í umhvørvisverndarlógini ongantíð brúktar, og tí er eingin kortlegging sambært §§ 48-50 at hava sum grundarlag fyri eini staðsetingarætlan sambært § 54 í lógini.

Livilig kor vísa síðan eisini til § 55 í umhvørvisverndarlógini, sum heimilar landsstýrisfólkinum at gera av, at landsstýrisfólkið sum liður í landsplanlegging skal fáa til vegar fyribilskanningar og -metingar av umhvørvisavleiðingum, tá ið størri einstøk virkir verða gjord. Sambært § 55 kann landsstýrisfólkið eisini gera av, at gerast skal ein meting av ymiskum staðsetingarmøguleikum í sambandi við slík virkir.

Um hetta er fyrst at siga, at eingin landsplanlegging sambært 9. kapitli í umhvørvisverndarlógini nakrantíð er gjord, og tí kunnu fyribilskanningar og -metingar av umhvørvisavleiðinginum sambært § 55 ikki fáast til vegar sum liður í slíkari.

Tínæst er at siga, at § 55, hóast hon brúkar tað breiða hugtakið virki, eftir sínum endamáli ikki er ætlað einum og hvørjum virki. Ásetingin er umsett úr eini eldri danskari umhvørvisverndarlóg – lovbekendtgerelse nr. 85 af 8. marts 1985, som ændret ved lov nr. 329 af 4. juni 1986 – har ið hon ljóðaði:

§ 61 g. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler, hvorefter amtsrådene som led i regionplanlægningen skal tilvejebringe foreløbige undersøgelser og vurderinger af miljømæssige konsekvenser i forbindelse med etableringen af større enkeltanlæg. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at der skal foretages en vurdering af forskellige placeringsmuligheder for sådanne anlæg.

Stk. 2. I regler, der er fastsat af miljøministeren efter stk. 1, kan det bestemmes, at den, der søger et anlæg som nævnt i stk. 1 etableret, efter anmodning fra amtsrådet skal yde dette bistand ved gennemførelsen af undersøgelserne og vurderingerne.

Danski teksturin til føroysku umhvørvisverndarlógina, sum galt saman við føroyska tekstinum, til hann varð settur úr gildi við løgtingslóg nr. 25 frá 14. mai 2008 um broytingar í løgtingslóg um umhvørvisvernd, sbr. § 2, stk. 2, var soljóðandi:

§ 55. Landsstyret kan fastsætte nærmere regler, hvorefter landsstyret skal tilvejebringe foreløbige undersøgelser og vurderinger af de miljømæssige konsekvenser i forbindelse med etableringen af større enkeltanlæg. Landsstyret kan fastsætte nærmere regler om, at der skal foretages en vurdering af forskellige placeringsmuligheder for sådanne anlæg.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Stk. 2. Den, der søger et anlæg som nævnt i stk. 1 etableret, skal yde bistand ved gennemførelsen af undersøgelserne og vurderingerne.

Einki bendir soleiðis á, at nœkur ætlan hevur verið um at givið fœroysku ásetingini annað innihald enn tað, sum ásett var í danska upprunatekstinum, við atliti at endamálinum. Heldur tykist orðið virki at vera sett inn í fœroyska lógartekstin, av tí at einki hóskaði fœroyskt orð er funnið fyri danska orðið anlæg (her: *enkeltanlæg*). Danski teksturin, sum var í gildi til í 2008, stuðlar hesi fatanini.

Ongar serligar viðmerkingar eru til § 55 í fœroysku umhvørvisverndarlógini frá 1988, men í bókini Miljøbeskyttelsesloven med kommentarer, 2. udg., 1986, verður sagt um omanfyri endurgivnu áseting í § 61 g í tágaldandi donsku lóg:

“Bestemmelsen tilsigter som supplement til de eksisterende regler i lands- og regionplanlovene at skabe grundlag for, at der i forbindelse med visse anlæg tilvejebringes en kvalificeret vurdering af konsekvenserne for miljøet, som kan indgå i forudsætningerne for regionplanen. Bestemmelsen tænkes alene anvendt på meget store anlægstyper, såsom større trafik anlæg, virksomheder, der er B-mærkede i bilaget til miljøministeriets cirk. af 22. februar 1977 (planlægningscirkuleret) samt større kraft- og kraftvarmeværker.

(...)

For så vidt angår virksomheder, som tillige er omfattet af godkendelsesordningen efter lovens kap. 5, vil de nærmere vilkår for sådanne anlægs placering som hidtil blive fastsat i en eventuel godkendelse efter § 35.”

Á hesum skilst í fyrri lagi, at ásetingin bara er ætlað heilt stórum anleggum sum eitt nú ferðsluanleggum og orkuverkum, og í seinna lagi, at hon ikki er ætlað virkjum, sum eru fevnd av góðkenningar skipanini sambært 5. kapitli í umhvørvisverndarlógini, har ið staðsetingartreytir verða at áseta í umhvørvisgóðkenning sambært § 26, stk. 1, í umhvørvisverndarlógini.

Spurningurin um kortlegging sambært §§ 48-50 er tí ikki viðkomandi í viðgerðini av hesi kærui.

Um at royna avgerð hjá Umhvørvisstovuni

Avgerð um góðkenning av serliga dálkandi virkjum o.ø. sambært §§ 26-28 í umhvørvisverndarlógini verður tikin av landsstýrisfólkinum, sbr. § 29.

Sambært § 35, stk. 2, kunnu eftirlits- og umsitingaruppgávur hjá landsstýrisfólkinum leggjast til ein landsstovn, um hvørki kommunan einsæris ella ein kommunalur felagsskapur eru før fyri at átaka sær at umsita lógina á staðnum.

Uppgávan at taka avgerðir í málum viðvíkjandi serliga dálkandi virkjum o.ø. sambært § 26, stk. 3, § 28, § 29, § 32 og § 34, stk. 1-3 og 5, er lögð til Umhvørvisstovuna við kunngerð nr. 54 frá 3. mai 1994 um at leggja eftirlits- og umsitingaruppgávur eftir umhvørvisverndarlógini til Umhvørvisstovuna, sum broytt við kunngerð nr. 90 frá 28. september 2007.

Umhvørvisstovan má roknast at hava serligan sak- og fakkunnleika innan sítt fyrisitingarliga øki. Eingin samsvarandi umhvørvisfakkunnleiki er í einum aðalráði.

Í viðgerðini av kærui um umhvørvisgóðkenning má støða takast til, hvussu nær kærui viðgerðin skal fara inn í ítøkiligu fakligu og tøkniligu metingarnar hjá Umhvørvisstovuni.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Í upprunauppskotinum til umhvørvisverndarlóg vóru í 13. kapitli ásettar reglur um umhvørviskærunevnd við danska Miljøankenævnet sum fyrimynd. Skotið varð upp at gera eina skipan við tveimum myndugleikum, har kærunevndin skuldi viðgera tær avgerðir, sum fyrsti myndugleiki tók. Ásett varð m.a., at nevndin skuldi hava ávíst tal av tilnevndum, serkønum limum, sbr. § 74, stk. 1, og nevndin kundi heita á sakkøn um at geva leiðbeinandi tilmæli, sbr. § 74, stk. 2. Avgerðirnar skuldu takast eftir atkvøðumeiriluta. Greiða endamálið við hesi skipanini av kærummyndugleikanum var sostatt, at royndin skuldi vera ein fullfíggað roynd av øllum faktum í málinum, øllum rættarligum spurningum í málinum og øllum tøkniligum og sakkønum metingum í málinum, útintar av kønum fakfólki.

Lógaruppskotið varð broytt, og farið varð burtur frá hesum bygnaðinum, og í staðin varð ásett, at kærast kundi til landsstýrisfólkið. Tað stendur ikki í viðmerkingunum til broytingaruppskotið, um ætlanin við hesum var at avmarka royndina. Um annað ikki er ásett, er eisini royndin í einum aðalráði, sum útgangsstøði og meginregla, ein fullfíggað roynd av øllum faktum í málinum og øllum rættarligum spurningum.

Aðalráð eru ikki mannað við fakligari serfrøði, ið til fulnar kann royna tøkniligar og sakkønar metingar innan umhvørvisvernd. Talan er um fá kærúmál, og ofta eru fleiri ár millum mál av slíkum slag. Tað er vanligu heldur ikki liður í kæruviðgerðini í einum aðalráði at heinta inn óheftar metingar frá sakkønum í sambandi við kærúmál ella at gera próvførslu gjøgnum óhefta meting. Hinvegin kann tað ikki útihýsast, at aðalráðið sum kærummyndugleiki hevur skyldu at leita sær hjálp hjá serfrøði uttanhýsis, t.e., um eitt mál í serligum føri gevur orsök til tað.

Umhvørvismálaráðið fer í kæruviðgerðini sum útgangsstøði at meta um, um talan er um skeiva nýtslu ella misfatan av viðkomandi reglum, og um metingin er framd á sakligum grundarlagi. Mett verður um, um Umhvørvisstovan hevur røkt tey fyrilit, sum eru áløgd í umhvørvisverndarlógini, og um tær treytir, sum eru settar í góðkenningini, eru nøktandi út frá teimum upplýsingum, sum eru í málinum, um markvirði og árin á umhvørvi, m.a. við atlit at luft, lukti og larmi.

Umhvørvismálaráðið leggur í royndini av umhvørvisgóðkenningini serligan dent á, um lagt er upp fyri stuttu frástøðuni millum virkið og bústaðarøkið.

Tøkniligu og sakkønu metingarnar hjá Umhvørvisstovuni, ið krevja serfrøði á høgum stigi, verða ikki royndar, uttan so at upplýsingar eru í málinum, sum geva høvi til at biðja um nærri frágreiðing frá viðkomandi þørtum.

Sjónarmiðini hjá þørtunum

Áhugafelagið Livilig Kor

Í kæru til Umhvørvismálaráðið hin 23. desember 2024 ger áhugafelagið Livilig Kor vart við, at nýggja virkseimið gevur ampa vegna lukt (pkt. 3, s. 5), og at virkseimið ikki lýkur treytirnar til ljóðdálking (pkt. 5).

Um óljóðsampa verður sagt, at ein granni og limur í áhugafelagnum, sum eigur ein matrikkul 50-70 metrar frá virkinum, hevur gjørt mátingar við góðkendum desibelmátara, sum vísa, at virkið liggur á 46 desibelum, ið er oman fyri loyvda mark. Livilig kor siga, at Umhvørvisstovan hevur givið loyvi, áðrenn Varðin Pelagic hevur fingið ljóðviðurskiftini hjá verandi ljóðdálkandi virki upp á pláss. Við hesum loyvir Umhvørvisstovan enn meira ljóðdálkandi ídnaði inn í eitt grannalag, eitt sethúsaðki, sum longu frammanundan er fyri ljóðdálking.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Áhugafelagið kærir um, at Varðin Pelagic stendur aftan fyri og skipar fyri ljóðmátingum fyri sítt egna virki til Umhvørvisstovuna at grunda sínar niðurstøður á. Umhvørvisstovan má syrgja fyri at fáa eina óhefta fyrirøku at loysa uppgávuna, og ljóðmátingar mugu gerast á “øllum hugsandi støðum”, tí veruleikin er, at virkið megnar ikki at halda seg undir 46 desibel, sum nú er, sama um skip liggja við kai ella ikki.

Samanumtikið metir áhugafelagið ikki, at ampín av lukti og larmi er innan fyri tey krøv, sum verða sett serliga dálkandi virkjum í 5. kapitli í umhvørvisverndarlógini.

Umhvørvisstovan

Í viðmerking hin 27. januar 2025 skrivur Umhvørvisstovan, at hon í sambandi við umsóknina um umhvørvisgóðkenning hevur kravt, at ljóðkanningar skulu gerast av verandi virkseminum umframt simulering av ljóði frá verandi og ætlaða nýggja virkseminum.

Frágreiðing frá Steingrund Aukustik vísir, at virkið fyri tað mesta heldur markvirðini fyri óljóðsstig í umhvørvisgóðkenningini, tó ikki í bústaðarøki B1, oman fyri virkið, um náttina. Í frágreiðingini stendur, at neyðugt er at gera ábøtur, og tilmæli eru til, hvussu hesi viðurskifti kunnu bætast, fyri at óljóðsstigið í nevnda øki kann lúka markvirðini alt samdøgríð.

Umhvørvisstovan hevur í umhvørvisgóðkenningini sett sum treyt, at Varðin Pelagic í minsta lagi skal fylgja nevndu tilmælum, og virkið skal gera nýggjar kanningar av óljóði, tá ið framleiðslan av fiskaproteini og lýsi er farin í gongd. Í góðkenningini verður sett sum treyt, at neyðug tiltøk skulu setast í verk til at koma á eitt stig, sum Umhvørvisstovan kann góðkenna, um møguligir ampar av óljóði vísa seg seinni. Við hesum verður lagt upp fyri møguligari øktari ljóðdálking, eftir at virkseimið er byrjað.

Virkinum kann somuleiðis verða álagt at gera nýggjar kanningar, eftir at møguligar ábøtur eru gjørdar ella týðandi útgerð er skift.

Viðvíkjandi ljóðmátingum og simuleringum viðmerkir Umhvørvisstovan, at hesar eru gjørdar eftir kravi frá Umhvørvisstovuni við treytum um førleika, hóskaði góðskugóðkenning og útgerð at gera arbeiðið. Umhvørvisstovan hevur onga orsök at halda, at frágreiðingarnar ikki eru óheftar, ella at kanningarnar og simuleringin ikki eru gjørdar sambært røttum mannagongdum.

At enda vísir Umhvørvisstovan á, at tað er vanlig mannagongd, at virkið rindar fyri tær kanningar, sum Umhvørvisstovan biður um, og at hetta er í samsvari við meginregluna um, at tað er dálkarin, sum rindar.

Viðvíkjandi ampa av lukti hevur Umhvørvisstovan í umhvørvisgóðkenningini frá 25. novembur 2024 greitt frá, at sett er sum treyt, at virkið skal brúka bestu tøku tøkni (BAT) at reinsa og viðgera luft frá framleiðsluni.

Umhvørvisstovan metir, at valda loysnin hjá Varðanum Pelagic lýkur treytirnar fyri BAT-luftreinsing, umframt at simuleringar hava víst, at við valdu reinsing og 60 metrar høgum skorsteini kann virkið halda markvirðini fyri lukt, sum Umhvørvisstovan setur.

Viðmerkingar

Áhugafelagið Livilig Kor hevur fingið viðmerkingarnar hjá Umhvørvisstovuni hin 4. mars 2025 og hevur gjørt viðmerkingar til Umhvørvismálaráðið í skrivi hin 18. mars 2025.

Viðmerkingarnar snúgva seg um staðsetingina, planleggingarmyndugleika, byggisamtykt og býarskipan. Áhugafelagið grundgevir nærri fyri, hví tað ikki metir ætlaða virkseimið at vera lagt út í galdandi byggisamtykt og býarskipan, og heldur tí, at spurnartekn kann setast við teirra gildi.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Áhugafelagið metir, at álvarslig ivamál eru viðvíkjandi galdandi byggisamtykt, og at vantandi málsviðgerðin í hesum sambandi reisir nakrar álvarsligar spurningar, m.a. um, hvussu byggisamtyktin og býarskipanin sambært áhugafelagnum vórðu góðkendar uttan nakra viðgerð, hóast talan var um stóra broyting.

Livilig Kor hava ikki fleiri viðmerkingar viðvíkjandi ampa av luft, lukti ella aðrari dálking frá virkinum.

Umhvørvismálaráðið skal viðmerkja:

Viðvíkjandi sjálvari umhvørvisgóðkenningini hevur áhugafelagið Livilig Kor kært um ljóðampar (pkt. 5 í kæruni). Í sambandi við kærana um uppseting av súrløgutangum og framleiðslu av súrløgu (pkt. 3. í kæruni) verður víst á ampa av lukti (s. 5).

Semja er um, at virkseimið hjá Varðanum Pelagic kemur undir punkt F., nr. 9, í fylgiskjalinum til umhvørvisverndarlógina, og at farast kann ikki undir nýggja virkseimið uttan umhvørvisgóðkenning sbrt. § 26, stk. 2. Tá ið ræður um súrløguframleiðsluna er hinvegin ikki semja um, um neyðugt var við nýggjari umhvørvisgóðkenning, um bert hetta virkseimið varð lagt afturat.

Sum nevnt lýsir 5. kapittul í umhvørvisverndarlógini ikki tey viðurskifti, sum dentur skal leggjast á í sambandi við umhvørvisgóðkenning. Umhvørvisstovuni verður sostatt heimilað at meta um, hvørji fyrilit skulu havast. Metingin er tó avmarkað innan fyri tey krøv og fyrilit til umhvørvisvernd, sum eru ásett í endamálsorðingini í § 1, eitt nú at fyribygja og minka um dálking av luft, vatni og jørð, at fyribygja og minka um larmvansar og at tryggja teir eginleikar í ytra umhvørvinum, ið hava týðning fyri heilsufrøðiligu og rekreativu lívskorini hjá menniskjum.

Umhvørvisstovan ásetur treytir, sum avmarka dálkandi virkseimi, sambært standarum í m.a. vegleiðing frá Miljøstyrelsen um *ekstern støj fra virksomheder* (vejledning nr. 5 frá 1984), vegleiðing hjá Miljøstyrelsen um luft (vejledning nr. 2 frá 2001) og vegleiðing frá Miljøstyrelsen um lukt (1985 og útkast frá 2017) umframt standardar fyri markvirði fyri spillvatn.

Sum málið er lýst, hevur Umhvørvisstovan í umhvørvisgóðkenningini hin 25. november 2024 viðgjørt tey umhvørvisfyrilit, sum myndugleikanum er álagt at hava vísandi til § 1, stk. 1, í umhvørvisverndarlógini. Í góðkenningini eru somuleiðis tey viðurskifti nevnd, sum Umhvørvisstovan hevur lagt serligan dent á í málsviðgerðini, undir hesum at fyribygja vanda fyri dálking og at minka um ampa frá dusti, lukti og óljóði mest møguligt. Upplýst verður somuleiðis um krøv til innaneftirlit, umhvørvisstýrisskipan og skrásetingar sambært viðurkendum skipanum, og at besta tøka tøkkin verður nýtt í mestan møguligan mun.

Viðvíkjandi ampa av larmi

Umhvørvisstovan hevur í sambandi við umsókn um umhvørvisgóðkenning kravt, at ljóðkanningar skuldu gerast av verandi virkseminum umframt simuleringar av óljóði frá verandi og ætlaða nýggja virkseminum. Sí viðmerkingarnar í umhvørvisgóðkenningini frá 25. november 2024, pkt. 2.2. um hoyring, og viðmerkingar frá Umhvørvisstovuni til kærana hin 27. januar 2025, pkt. 5.

Ljóðkanningarnar vísa, at neyðugt er at gera ávísar ábøtur við atliti at óljóði í bustaðarøki B1, oman fyri virkið, um náttina. Í frágreiðingini eru tilmæli til ábøtur, og víst verður á, at verða tilmælini framd, fer óljóðsstigið í bústaðarøki B1 at lúka markvirðini fyri alt samdøgrið.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Í umhvørvisgóðkenningini eru m.a. settar treytir um, at Varðin Pelagic í minsta lagi skal fylgja tilmælunum í frágreiðingini. Varðanum Pelagic verður somuleiðis álagt at gera nýggjar kanningar av óljóði, tá ið framleiðslan av fiskaproteini og lýsi er farin í gongd.

Lagt verður upp fyri fyrilítum fyri møguligari óvissu um óljóð, sum kann vísa seg, tá framleiðslan er farin í gongd, við at seta sum treyt, at neyðug tiltøk skulu setast í verk til at koma á eitt stig, ið Umhvørvisstovan kann góðtaka. Umhvørvisstovan kann somuleiðis áleggja Varðanum Pelagic at gera nýggjar kanningar av ljóðstiginum, eftir at møguligar ábøtur eru gjørdar ella týðandi útgerð er skift.

Umhvørvisstovan metir, at treytirnar í umhvørvisgóðkenningini við hesum eru nøktandi til at kunna tryggja og hava eftirlit við, at virkið hjá Varðanum Pelagic heldur markvirðini fyri óljóði í framtíðini.

Sambært § 34, stk. 5, nr. 3, kunnu boð ella forboð m.a. verða givin, um dálkingin annars verður størri enn tað, ið góðkenningin varð givin eftir. Ásetingin hevur sum fortreyt, at tey krøv, sum sett verða í umhvørvisgóðkenningini, eru nóg neyvt avmarkað. Umhvørvismálaráðið skal viðmerkja, at nevndu treytir eru óneyvar og ógreiðar, og at hetta gevur eina ávísa óvissu hjá Varðanum Pelagic um treytir og kostnaðir av virkseminum, tá raksturin er byrjaður. Hinvegin kann vera neyðugt við slíkum treytum, um tað ikki er møguligt frammanundan at áseta tær endaligu treytirnar fyri, hvussu virkseimið kann haldast innan fyri ásett markvirði.

Umhvørvisstovan er við støði í tí verkætlan, sum lögð er fyri hana, komin eftir, at virkseimið kann innrættast og rekast, so at treytirnar verða hildnar. Umhvørvismálaráðið metir, sum málið er lýst, at Umhvørvisstovan við teimum ásettu treytunum hevur havt neyðugt fyrilit fyri stuttu frástøðuni millum virkið og bústaðarukið. Umhvørvismálaráðið metir ikki, at tøkniligu og sakkønu metingarnar hjá Umhvørvisstovuni geva høvi til ivamál, og tí er ikki grundarlag fyri at seta metingina hjá Umhvørvisstovuni til viks.

Áhugafelagið Livilig Kor vísir í kæruni hin 23. desember 2024 á, at ljóðmátningar mugu gerast fleiristaðni, í heiminum hjá grannunum, innan fyri húsavegg og uttanfyri, í hátrýsti og lágtrýsti o.s.fr.

Umhvørvismálaráðið skal viðmerkja, at fyrilit fyri individuellum ampa ikki eru fevnd av umhvørvisverndarlógini, og at krøv tí ikki kunnu setast um, at ljóðmátningar skulu leggja upp fyri hvørjum einstøkum bústaði. Tað er nóg mikið, at treytirnar til markvirði fyri óljóði verða settar við støði í mátingum, sum eru umboðandi og egnadar til at meta um ampa fyri nær- og fjarmóttakarar. Sum málið er lýst, metir Umhvørvismálaráðið ikki, at grundarlag er fyri at seta krav um fleiri ella aðrar ljóðmátningar.

Viðvíkjandi ampa av lukti

Áhugafelagið Livilig Kor hevur í sambandi uppskotið til umhvørvisgóðkenning víst á, at álvarsligastu umhvørvisárinini frá framleiðslu av súrløgu, proteini og lýsi standast av lukti (s. 9 í umhvørvisgóðkenningini frá 25. november 2024).

Viðvíkjandi ampa av lukti hevur Umhvørvisstovan sett sum treyt, at virkið skal brúka bestu tøku tøkni (BAT) at reinsa og viðgera luft frá framleiðsluni.

Umhvørvisstovan hevur í sambandi við viðgerðina av hoyringarsvarunum til uppskotið til umhvørvisgóðkenning biðið Varðan Pelagic greiða nærri frá valinum av reinsiskipan fyri lukt. Varðin Pelagic hevur í svari til Umhvørvisstovuna greitt frá valdu loysnini, og at henda er í samsvari við meginregluna um bestu tøku tøkni. Haraftrat verður ein umsitingarætlan fyri lukt

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

gjórd sambært *BAT for industrielle emissioner for slagterier og virksomheder, der forarbejder animalske biprodukter og/eller spiselige sideprodukter.*

Umhvørvisstovan metir, at valda loysnin hjá Varðanum Pelagic lýkur treytirnar fyri BAT-luftreinsing, umframt at simuleringar hava víst, at við valdu reinsing og 60 metrar høgum skorsteini kann virkið halda markvirðini fyri lukt, sum Umhvørvisstovan setur.

Umhvørvismálaráðið hevur í sambandi við viðgerðina av kæruni biðið Umhvørvisstovuna um nærri frágreiðing um hesi viðurskifti.

Spurningur í telduposti til Umhvørvisstovuna hin 3. mars 2025:

“Í uppskoti til umhvørvisgóðkenning frá 6. septembur 2024 stendur undir pkt. 4.4.9.: *Skorsteinurin skal gerast so høgur, at ampar ikki eru av útlátinum, hetta sambært modeleringum av útlátinum.*

Í umhvørvisgóðkenningini frá 25. novembur 2024 er henda treytin strikað.

Umhvørvisstovan verður biðin um at greiða nærri frá, hvør orsøkin til hesa broyting er.”

Svar frá Umhvørvisstovuni:

“Treyt 4.4.9. um hædd á skorsteini varð strikað, tí treyt 4.4.7. *“Varðin Pelagic skal í minsta lagi fylgja tilmælunum í fylgiskjali 14: OML-Notat “Vurdering af luft- og lugtemissionsbidrag fra planlagte fiskemel og olieanlæg, Tvøroyri Suderø” fyri at tryggja at markvirði til útlát til luft frá virkinum er innanfyri markvirðini í treyt 4.4.3. og 4.4.7.”* kom í staðin (her skal viðmerkjast at ein feilur er í nummereringini, har eru tvær treytir sum hava nr 4.4.7. og skuldi omanfyrinevnda treyt havt nr. 4.4.8.)

Orsøkin til, at treytin varð broytt er, at tað eru útrokningar í fylgiskjali 14 (OML-notat), sum siga, hvussu høgur skorsteinurin skal vera, fyri at ampar ikki skulu verða av útlátinum. Hetta er grundað á teir reinsihættir, sum eru lýstir í fylgiskjalinum. Umhvørvisstovan metti tað verða betri at vísa til fylgiskjalið sum heild og ikki bara partin við niðurstøðuni um hædd á skorsteininum. Hetta tí hæddin á skorsteininum er tongd at reinsingarhættum.”

Umhvørvismálaráðið staðfestir, at talan ikki er um avmarkandi broyting í innihaldinum í góðkenningini vísandi til niðurstøðu í OML-notatinum, s. 22 (mál 24/06429-5 hjá Umhvørvisstovuni), sum m.a. umrøður skorsteinshædd og reinsingarhættir.

Treytirnar um lukt í pkt. 4.4.8. í umhvørvisgóðkenningini áseta, at virkseimið ikki skal hava við sær ampa av lukti, dusti ella royki uttan fyri økið hjá virkinum. Í framhaldi av hesum verður í pkt. 4.4.9. ásett, at verða ampar av lukti, dusti ella øðrum, skulu neyðug tiltøk setast í verk til at koma á eitt stig, ið Umhvørvisstovan kann góðtaka. Hesar treytir eru líkar teimum, sum eru settar um óljóð.

Umhvørvismálaráðið skal eisini her viðmerkja, at treytirnar eru óneyvar og ógreiðar og geva eina ávísa óvissu hjá Varðanum Pelagic um treytir og kostnað av virkseminum. Hinvegin kann vera neyðugt við slíkum treytum, um tað ikki er møguligt frammanundan at áseta tær endaligu treytirnar fyri, at virkseimið kann haldast innan fyri ásett markvirði.

Hesar treytir eru einans til fyrimumar hjá grannum hjá virkinum. Varðin hevur ikki kært ella gjørt viðmerkingar til nevndu treytir.

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

Umhvørvismálaráðið staðfestir, at tað í treytunum er lagt upp fyri stuttu frástøðuni millum virkið og bústaðarøkið, m.a. við ásetan av markvirði og við, at lagt er upp fyri møgulum seinni broytingum, um ampi av lukti ikki heldur eitt stig, sum er í samsvari við fyrilitini fyri umhvørvisvernd.

Umhvørvismálaráðið hevur mett um góðkenningartreytirnar viðvíkjandi lukti, sum settar eru sbrt. § 31, stk. 2, í umhvørvisverndarlógini. Hesar hava samanumtikið ikki givið Umhvørvismálaráðnum høvi at gera viðmerkingar.

Umhvørvisstovan er við støði í teimum kanningum, sum er gjørdar í sambandi við verkætlanina, komin eftir, at virkseimið kann innrættast og rekast, so at treytirnar um ampa av lukti verða hildnar. Sum málið er lýst, metir Umhvørvismálaráðið ikki, at grundarlag er fyri at seta metingina hjá Umhvørvisstovuni til viks.

Samanumtøka

Tað er, sum nevnt, í útgangsstøðinum kommunali myndugleikin, ið metir um staðseting av dálkandi virkseimi. Metingin hjá Umhvørvisstovuni má taka støði í, at kommunali myndugleikin hevur givið loyvi til, at farast kann undir framleiðslu av súrløgu, fiskaproteini og lýsi við umrøddu staðseting. Nýggja virkseimið skal hinvegin lúka krøvini til umhvørvisvernd í § 1 og sambært teimum standardum, sum verða nýttir at áseta markvirði o.a., og metast skal ítøkiliga um, um farast kann undir ætlaða virkseimið uttan týðandi umhvørvisampa fyri tey rundanumbúgvandi.

Umhvørvismálaráðið hevur mett um lýsingina av virkseminum og um tær góðkenningartreytir, sum settar eru sbrt. § 31, stk. 2, í umhvørvisverndarlógini. Samanumtikið verður málslýsingin mett nøktandi sum grundarlag fyri viðgerðini av hesi kæru. Lýsingin av virkseminum og góðkenningartreytirnar hava ikki givið Umhvørvismálaráðnum høvi at gera viðmerkingar.

Umhvørvismálaráðið staðfestir avgerðina hjá Umhvørvisstovuni hin 25. novembur 2024 um at geva umhvørvisgóðkenning við tí lýsing av virkseminum og teimum treytum, sum settar eru í góðkenningini. Umhvørvismálaráðið metir ikki, at tøkniligu og sakkønu metingarnar hjá Umhvørvisstovuni geva høvi til ivamál. Sum málið er lýst, er grundarlag ikki fyri at seta metingarnar hjá Umhvørvisstovuni til viks.

Viðvíkjandi viðmerkingunum hjá Liviligum Korum um ljóðkanning skal Umhvørvismálaráðið viðmerkja, at tað sambært § 30 í umhvørvisverndarlógini liggur á tí virki, sum søkir um umhvørvisgóðkenning, at leggja við neyðugar ætlanir, tekningar og frágreiðingar, og í hesum skal tilskilast, hvørjar atgerðir verða framdar. Tað er gjørt í hesum máli.

Umhvørvisverndarlógin byggir á tað grundsjónarmið, at tað er tann, sum dálkar, ið skal gjalda fyri tey tiltøk ímóti dálking, ið eru neyðug (s. 4 í almennu viðmerkingunum). Henda meginregla fevnir eisini um gjald fyri møguligar kanningar í sambandi við dálkandi virkseimi. Sum málið er lýst, er ikki grundarlag fyri at biðja um nýggja meting frá øðrum veitara.

(2) Avgerð í telduposti hin 25. juni 2024 um at loyva uppseting av súrløgutangum og framleiðslu av súrløgu

Varðin Pelagic søkti um umhvørvisgóðkenning til súrløguviðgerð av fráskurði hin 21. mars 2024. Nevnt verður í hesum sambandi, at umsókn um umhvørvisgóðkenning av framleiðslu av proteini og lýsi kemur fyrsta dagin.

Í telduposti hin 24. juni 2024 rykkir Varðin Pelagic eftir svari. Felagið ger vart við, at nakrir av tangunum, sum skulu brúkast í sambandi við súrløguviðgerðina, eru komnir til Tvøroyri kvøldið

UMHVØRVISMÁLARÁÐIÐ

fyrir. Ætlanin er at byrja at seta teir upp, so teir kunnu vera klárir at taka ímóti avskurði, tá framleiðslan byrjar aftur, væntandi eftir ólavsøku.

Varðin Pelagic greiðir í teldupostinum frá, at tangarnir verða settir í tangagarð við staðseting á verandi kaiðki, sunnan fyrir virkið. Frárenningin frá tangagarðinum fer í ein savningarbrunn við pH-sensori, áðrenn hon verður leidd út á sjógv í verandi burturveiting, sum liggur í kaiini. Ein ventilur steingir fyrir frárenning úr savningarbrunninum, um pH-virðið knappliga veksur. Alt hetta verður gjørt, áðrenn anleggið verður tikið í brúk.

Umhvørvisstovan góðtekur í telduposti 25. juni 2024, at súrløgutangarnir verða settir upp, við hesi grundgeving:

“§ 26 í umhvørvisverndarlógini ásetur at “fyrirøkur, virkir ella útbúnaðir, ið eru at finna í fylgiskjalinum til lógina, mugu ikki verða gjørd ella farin undir, fyrr enn góðkenning er givin til slíkt. Nevndu fyrirøkur, virkir ella útbúnaðir mugu ikki víðkast ella broytast byggifrøðiliga ella rakstrarliga á ein hátt, ið nertir við dálkingarviðurskifti virkisins, fyrr enn víðkanin ella broytingin er góðkend.”

Umhvørvisstovan metir ikki, at uppseting av súrløgutangum og framleiðsla av súrløgu fara at økja um dálkingarviðurskifti virkisins, um treytir til goymslur og spillvatn í verandi umhvørvisgóðkenning vera hildnar.

Umhvørvisstovan góðtekur tí, at súrløgutangarnir verða settir upp. Tó skal viðmerkjast, at í dagfórdu góðkenningini av samlaða virkseminum hjá Varðanum Pelagic á Tvøroyri verða helst fleiri treytir settar til goymslur og spillvatn, og skal súrløguframleiðslan kunna lúka hesar treytir, tá ið umhvørvisgóðkenningin verður dagförd.”

Umhvørvismálaráðið hevur í telduposti hin 3. mars 2025 biðið Umhvørvisstovuna um nærri frágreiðing um góðkenningina frá 25. juni 2024 og um nøkur viðurskifti hesum viðvíkjandi, sum nevnd eru í umhvørvisgóðkenningini frá 25. novembur 2024.

Fyrirspurningurin hjá Umhvørvismálaráðnum er soljóðandi:

“Umhvørvisstovan hevur mett, at uppseting av súrløgutangum og framleiðsla av súrløgu fór ikki at økja um dálkingina av virkinum, um treytirnar í galdandi umhvørvisgóðkenning frá 2012 vórðu hildnar.

Umhvørvisstovan skrivar í framhaldi av hesi meting, at Varðin Pelagic er kunnað um, at fleiri treytir helst fóru at verða settar til alla framleiðsluna í nýggju góðkenningini, harundir eisini súrløguframleiðslu (s. 7, fyrsta reglubrot).

Eisini verður víst á, at treytirnar, sum eru settar í umhvørvisgóðkenningini frá 2012, eru “í stóran mun líkar treytum, sum høvdu verið settar til eitt virki til súrløgu t.d. treytir um goymslu, spillvatn o.a.” (s. 7, 4. reglubrot, mín framhevan)

Kann Umhvørvisstovan greiða frá, hvør orsøkin var til hesi fyrivarni og undir hesum, um tað vóru ivamál, um galdandi treytir í umhvørvisgóðkenningini frá 2012 vóru nóg mikið.”

Svar frá Umhvørvisstovuni:

“Í umhvørvisgóðkenningum fyri ymisk virki eru nógv treytir, sum ganga aftur í øllum ella flestu góðkenningum. Hetta eru t.d. treytir til spillvatnsútleiðingar, markvirði fyri

óljóð, treytir fyri handfaring av burturkasti o.a. Aðrar treytir eru meira spesifikar til ávís sløg av virkseimi.

Í sambandi við viðgerð av, um súrløguframleiðsla og -goymsla hjá Varðanum Pelagic fór at økja um dálkingina frá virkinum, vóru møguligar dálkingarkeldur viðgjørðar. Við støði í vitanini hjá Umhvørvisstovuni um súrløguframleiðsluna og um treytirnar í umhvørvisgóðkenningini hjá Varðanum Pelagic frá 2012, metti Umhvørvisstovan, sum áður nevnt ikki, at uppseting av súrløgutangum og framleiðsla av súrløgu fór at økja um dálkingina frá virkinum.

Til dømis er, undir vanligum umstøðum, einki útlát á sjógv av súrløgu frá súrløguframleiðslu og -goymslu. Tó kann vandi vera fyri útláti um t.d. eitt óhapp hendur ella hol kemur á ein goymslutanga. Tí er vanligt at hava treyt í umhvørvisgóðkenning til súrløguframleiðslu um, at møguligir lekar skulu kunna haldast aftur og takast upp. Líknandi treytir verða eisini settar til t.d. oljugoymslur. Í Umhvørvisgóðkenningini hjá Varðanum Pelagic frá 2012 ásetur treyt 6.3.3. at *“Goymslan skal hava tætt undirlag soleiðis at møguligir lekar ella spill kunnu haldast aftur”*. Harumframt var Umhvørvisstovan greið yvir, at goymslutangar og kemikaliutangi til súrløguframleiðsluna fóru at standa í tangagarði, sum kundi halda møguligum leka aftur.

Onnur dømi um treytir, sum eru viðkomandi í sambandi við súrløguframleiðsluna eru treytir um útlát til luft og ampar av óljóði. Umhvørvisgóðkenningin hjá Varðanum Pelagic frá 2012 hevur treytir fyri at fyrirbyggja og avmarka ampar av hesum, so sum treyt 6.8.1 *“Virkseimi má ikki hava við sær ampar av lukti, dusti ella royki uttan fyri øki virkisins”*, treyt 6.8.2 *“Um ampar verða av lukti, dusti ella øðrum, skulu neyðug tiltøk setast í verk til eitt støði, ið Umhvørvisstovan kann góðtaka”*, treyt 6.7.4. *“um ampar verða av óljóði, ristingum ella ljósi, skal virkið seta bótandi tiltøk í verk”* og treyt 6.7.1. sum ásetur markvirði fyri óljóð.

Í sambandi við málsviðgerð og áseting av treytum í eini umhvørvisgóðkenning brúkar Umhvørvisstovan ymiskar norðurlenskar, serliga danskar vegleiðingar. Tá ið ein nýggj umhvørvisgóðkenning verður givin til eitt nýtt ella verandi virki, verður vanlig hugt eftir, um broytingar/dagføringar eru gjørðar í vegleiðingum og markvirðum, so at treytir verða setta við støði í nýggjastu vitan. Eisini kunnu royndir frá øðrum líknandi virkjum, sum hava umhvørvisgóðkenning, gera, at onkrar treytir verða broyttar ella lagdar aftrat. Orsakað av hesum kunnaði Umhvørvisstovan Varðan Pelagic um, at tað í nýggju umhvørvisgóðkenningini helst fóru at verða settar fleiri treytir til alla framleiðsluna, harundir eisini súrløguframleiðslu. Dømi um hetta er m.a., at í nýggju umhvørvisgóðkenningini eru markvirði fyri lukt frá punktkeldum á virkinum, hetta er eisini galdandi fyri súrløguframleiðsluna, og var hetta ikki treyt í gomlu góðkenningini frá 2012, tó vóru, sum nevnt omanfyri, treytir um, at ampar ikki skuldu verða av lukti. Eitt annað dømi er, at tað eru fleiri og neyvari treytir til goymslutangar, sí punkt 4.3. í nýggju umhvørvisgóðkenningini. Endamálið við treytunum er tó tað sama, at halda møguligum lekum aftur.

Samanumtikið var ikki ivamál um, hvørt treytirnar í umhvørvisgóðkenningini frá 2012 vóru nøktandi, men var Umhvørvisstovan greið um, at ávísar treytir fóru at verða broyttar, nágreinaðar ella lagdar aftrat í nýggju góðkenningini. Tí kunnaði Umhvørvisstovan Varðan Pelagic um hetta.”

UMHVÖRVISMÁLARÁÐIÐ

Treytirnar í umhvörvisgóðkenningini frá 2012 eru galdandi fyri alt virksemi á virkinum, og avgerandi er sostatt, um nýggja virksemið, sum góðkenning verður latin til, lýkur treytirnar í umhvörvisgóðkenningini, sum felagið hevur, tá góðkenningin verður latin.

Umhvörvismálaráðið skal viðmerkja, at tað í avgerðini hin 25. juni 2024 um at loyva uppseting av súrløgutangum ikki er greitt, hvørjar tær møguligu treytirnar eru, sum helst fara at verða settar í endaligu góðkenningini. Tað er somuleiðis ógreitt, hvat liggur útsøgnini um, at treytirnar í *stóran mun* eru líkar teimum treytum, sum høvdu verið settar.

Umhvörvismálaráðið skal viðmerkja, at Umhvörvisstovan tykist geva eitt slag av fyribils umhvörvisgóðkenning, har endaligu góðkenningartreytirnar ikki eru kendar og bótast kann um møgulig lýti í verandi góðkenning við at seta neyvari treytir, eftir at framleiðslan er byrjað.

Umhvörvisstovan kann, í 5 ár eftir at góðkenning er givin, í ávísum føri broyta góðkenningartreytir, sbr. § 34, stk. 4, í lógini. Treytin fyri at broyta góðkenningartreytirnar er, at vísast kann á upplýsingar ella viðurskifti, sum ikki vóru kend, tá góðkenning varð givin. Í hesum føri er talan um møguligar aðrar treytir, ið verða settar Varðanum Pelagic, eftir at súrløgutangarnir eru settir upp, men uttan at tað er greitt, at talan er um viðurskifti, sum ikki eru kend, tá góðkenning verður givin. Heimild er ikki í § 26 í umhvörvisverndarlógini fyri at geva fyribils umhvörvisgóðkenning, at leypa um ta mannagongd, sum lógin ásetur í kapitli 10 fyri avgerðir í umhvörvisverndarmálum, ella at geva umhvörvisgóðkenning við generellum fyrivarni fyri møguligum seinni treytum.

Hinvegin kann, sum nevnt, vera neyðugt við meira ógreiðum treytum, tá ikki ber til at vita nóg neyvt, hvussu virksemið fer at dálka, fyrr enn framleiðslan er byrjað og komin á vanligt stig. Nýggjar ella broyttar treytir, ið verða settar sum avleiðing av tí virksemi, sum verður sett í verk, skulu, tá tað er møguligt, viðgerast og takast við í góðkenningina, áðrenn hon verður givin.

Umhvörvismálaráðið kann staðfesta, at uppsetingin av súrløgutangunum og framleiðslan av súrløgu nú eru fevndar av umhvörvisgóðkenningini frá 25. novembur 2024. Við hesum er avgerðin, sum Umhvörvisstovan tók uttan nøktandi heimild hin 25. juni 2024 um at góðkenna, at súrløgutangar vórðu settir upp, og at farið varð undir súrløguframleiðslu, rættað.

Umhvörvismálaráðið staðfestir, at avgerðin um at geva loyvi til at seta súrløgutangar upp og fara undir súrløguframleiðslu er fevnd av umhvörvisgóðkenningini, sum varð givin Varðanum Pelagic hin 25. novembur 2024. Formlig brot og vantandi heimild í sambandi við avgerðina hin 25. juni 2024 eru við hesum rættað. Umhvörvismálaráðið metir tí ikki, at grundarlag er fyri at vísa avgerðini heim til nýggja viðgerð.

Henda avgerð er endalig innan fyrisitingina.

Umhvörvismálaráðið, 8. apríl 2025.

Jan Sjöstein
bráðfeingisaðalstjóri